

DEȘTEPTAREA

Gazetă pentru popor.

Redactată de un comitet.

Apare la 1 și 15 st. n. ale fiecărei luni.

Prețul foii pe an în țară 3 coroane.
» » » » » străinătate 5 franci.

Un număr : 20 bani.

Epistolele nefrancate nu se primesc.
Manuscrisurile nu se înapoiază.

Editor și proprietar :

Societatea academică „Junimea”.

Redacția și administrația :

Cernăuț, piața principală No. 3.

Hristos a înviat !

De ce căutați pe Cel viu cu cei morți ;
nu este aicea ; s'a sculat.

„Luca, XXIV, s. b.”

»Eu sânt calea și adevărul și viața«, a zis Domnul nostru Isus Hristos ; și El, adevărul, a fost judecat și osândit prin minciună ; El, cel ce este calea spre împărăția lui Dumnezeu, El a suit calea către Golgota, asudând sudori de sânge sub povara crucii ; El, Domnul nostru, care este însuși viața, El s'a dat morții ! Potrivescu-se acestea ? Și totuși s'a făcut ! De ce ? Ca să se pună hotar între adevăr și neadevăr, și minciuna să se zdrobească, ca să se deschidă calea cea dreaptă, spinoasa cale a mântuirii, care duce în ceruri ; ca prin moarte să se biruească moartea : din moarte să resară viața de veci !

Dar pentru cine s'au făcut toate acestea ? Avut-a lipsă Dumnezeu de acestea, pentru sine ? Nici decum ; ci pentru noi oamenii, pentru mântuirea noastră, din dragoste pentru neamul omenesc, însuș Dumnezeu luat-a chip de rob, a purtat cununa de spini și a murit pe cruce, a murit, ca noi să trăim.

Domnul nostru Isus Hristos a murit, căci om a fost el, și nu putea să mai rămâie scântee de viață în el, până și inima i-au străpuns-o cu sulița. Mort l'au așezat în mormânt nou, peatră grea răsturnat-au deasupra gropii, și au pus străji

tari la mormânt, ca să-l păzească. Dar în ziua a treia a înviat Domnul nostru, după scripturi, și după cum și singur spusese mai înainte. — A înviat, fiind că era Dumnezeu adevărat Domnul nostru. — Păzitorii spăimântați alergară de vestire învierea lui; dar banul, banul le-a întors limba, și spuneau apoi, că apostolii au venit și au furat trupul din mormânt, pe când ei, străjile, dormeau. »Voi păzitori mincinoși, dacă a-ți dormit, cum a-ți văzut cele ce s'au întâmplat la mormânt!«.

Hristos a înviat! Iată adevărul, iată viața! Învierea Domnului este adevărul adevărului, temelie credinței noastre. Sf. apostol zice: »Iar de nu a înviat Hristos, predicarea noastră deșartă este, și credința noastră este deșartă. Și de nădăjduim întru Hristos numai în viața aceasta, sântem mai ticăloși de cât toți oamenii«. Învierea din morți ni-l arată pe adevăratul Dumnezeu, cum a fost Domnul nostru Hristos. Deci și învățătura lui, credința noastră, este dumnezească, este adevărată.

Hristos a înviat! Iată viața! Dacă a înviat Hristos, apoi este înviere din morți; iar de este înviere, și noi vom învia, și moartea este biruită: »Moarte unde ți-i acul? unde-i învingerea ta, iadule?« Hristos a înviat, și pe cei adormiți întru Hristos îi va trezi Dumnezeu spre altă viață! »Iată eu voi deschide mormintele voastre«, zice Dumnezeu prin gura prorocului, »și voi veți cunoaște, că eu sânt Domnul Dumnezeu vostru«. Dar și dreptatea cea sfântă a lui Dumnezeu nu poate să lase, ca dimpreună cu această viață pământească să se sfârșească tot. Înșelătorii, hoții și asupritorii de tot felul și toți răii, se desfată în tot binele și trăesc adese în cinste și mărire, iară partea celor buni, celor cu inima plină de dragoste, drepti la cuget și la faptă este de multe ori, strâmbătatea, batjocura și tot felul de suferinți. Și la urmă? Și unii și alții să aibă acelaș sfârșit, moartea și mai mult nimic? Dreptatea dumnezească ne spune, că după moarte trebuie să vie altă viață fericită pentru cei buni și amară pentru făcă-

torii de rele. Da, n'a trece această împărăție a durerii și a nedreptății și va veni una nouă, vecinica împărăție a dreptății și fericirii: »Și am văzut ceriu nou și pământ nou«, zice apostolul gândindu-se la ea. În acea împărăție »Dumnezeu va șterge toată lacrima din ochii (dreptilor) și nu va mai fi moarte nici plângere, nici strigare, nici durere nu va mai fi, căci cele dintăiu vor fi trecut«, zice sf. Scriptură.

Hristos a înviat! Iată bucuria, iată veselia cea mare: »Inviat-a Hristos, și ingerii se bucură«. Fieea întreagă pare că se înveselește; bucurăte suflete, căci »iată înviat-a Hristos și viața împărătește«, bucurăte, omule, căci poarta nemuririi ți s'a deschis: »Hristos ucizând moartea, tuturor muritorilor viață statornică a dăruit în vecii vecilor«.

Hristos, Mântuitorul, din morți a 'nviat,
Și fruntea-i ca un soare
Lucind peste popoare
Fiori de nemurire 'n lume a 'mprăștiat!

Și în inimile noastre străbătut-a fiorul nemuririi, redeșteptând și dând nouă viață, dumnezeștii credințe, nădejdi și iubiri.

Nicolai Cotos.

Din Istoria Românilor.

Sânt mulți Români pe lumea lui D-zeu Sfântul, nu numai atâția câți se află în *Bucovina*, ci Români trăesc vr'o trei milioane și în țara *Ardealului* sub stăpânire ungurească; un milion duc grea și amărâtă viață în *Basarabia*, care se află în ghiarele Muscalilor și peste un milion și jumătate se află în țara *Macedoniei*, departe peste Dunăre și Turcul stăpânește asupra lor. Noi din mila lui D-zeu și a Mariei Theresiei sântem cârmuiți de mâna Neamțului de vr'o 130 de ani. iar Români liberi sub nici o stăpânire străină, trăiesc numai în România într'un număr de vr'o șapte milioane.

Țările aceste locuite de veacuri de neamul nostru românesc sânt minunat de bogate și de frumoase, un adevărat rai pământesc și de aceea nici nu-i mirare că străinii s'au lăcomit la dinsele și le-au îmbucătit între dinșii. Dacă Românii de pretutindenii cum sânt toți de-un singur neam, ar fi și cu un singur Domn, atunci țările românești la un loc ar fi tot așa de mari, cât toată împărăția Austriei.

Înainte de 300 de ani am și fost uniți, dar numai pentru scurtă vreme, de cătră »Mihai Vodă, viteazul vitejilor și dușmanul de moarte al Turcilor, care a cutreerat țările (lor) cu sabie și foc, ducând spaimă și pierire în nepotoliții vrăjmași ai neamului românesc«. (G. Coșbuc). Dar generalul împărătesc Basta, cu care a purtat război în țara Ardealului,

Mihai Viteazu

Domnul tuturor Românilor, care a domnit 8 ani
de la 1593 până la 1601.

l'a ucis mișelește, »întrând noaptea în cortul lui din tabără. Și după ce l-au străpuns cu sulilele și i-au tăiat capul, i-au lăsat trupul batjocorit trei zile în soare și în țarină. Capul lui Mihai, prin voia lui D-zeu, a fost găsit de ai noștri, cari l-au adus în țară la Mănăstirea Dealului de lângă Târgoviște, un oraș din România, unde stă și azi sub un clopot de argint și-l poate vedea ori și cine«.

Dar »ori sub ce stăpânire ar fi țările noastre, noi sântem un singur neam, cu o singură limbă, cu un singur gând și un singur dor. Pre-

cum ieșite dintr'o tulpină, crengile se deosebesc, așa și noi, dacă ne numim olteni și Munteni și Moldoveni, ori Bucovineni și Ardeleni și Bănățeni, și ne deosebim după port și după graiu, noi tot un neam sântem: mai multe crengi, dar o tulpină, un singur stejar. Acelaș pământ ne ține, acelaș vânt ne bate, și când suferă o creangă, suferă întreg stejarul. Dar dacă Dumnezeu vrea și întâmplările aduc cu sine să

vestejească o creangă ori alta, vor înverzi ele din nou, căci tulpina e sănătoasă. Să ne iubim numai noi între noi, ca să ne fie neamul unit totdeauna, și apoi furtunile vrăjmașilor pot să vie, precum au venit așa de cu nemiluita și pân'acum, că noi nu ne temem și nu ne clintim din loc, căci adânci sânt și de sute de ani încercate rădăcinele noastre. Și ne cunosc câmpiile și pădurile și ne cunoaște pământul acesta de atâta amar de vreme, și-l cunoaștem și noi pe el, și apoi sântem mulți Români pe lume, sântem mulți!».

Ca să vă puteți închipui numărul cel mare al nostru să vă dăm o pildă. Dl George Coșbuc, în minunata sa cârtică »Din țara Basarabilor« apărută în biblioteca »Steaua« din București, din care cârtică am luat și noi vr'o câteva crâmpie, face o icoană foarte vie despre numărul Românilor, și-i pune să meargă pe șoseaua dintre București și Ploești, care depărtare-i cam tot atât de mare, ca dela Cernăuți la Suceava. Noi deci, în loc de Ploiești și București, vom scrie Cernăuți și Suceava.

»Cei ce nu cunosc șoseaua aceasta, s'o măsoare cu gândul, așa că unui bărbat voinic îi trebuie o zi de vară întreagă, ca să facă drumul acesta, mergând repede și fără popasuri. Acuma să zicem așa că toți Românii din lume sânt adunați pe un șes în dosul Cernăuțului, și acolo punându-i tot câte opt alătura am face din ei șiraguri dese ca ale soldaților (cătanelor) și i-am porni spre Suceava în zori de ziuă. Pe înoptate tot drumul din Cernăuți până în Suceava ar fi un nor de oameni: cele dintâi șiruri ar intra în Suceava, dar în vremea aceasta din Cernăuți ar tot ieși șiruri după șiruri. Dacă te-ai putea uita de sus din văsduh, peste toți de odată, ai vedea numai om de om, înaintând mereu, spre șesul de dincolo de Suceava, unde s'ar aduna. Minunea lui Dumnezeu! Pe șosea toată noaptea ar veni șiruri după șiruri ieșite din Cernăuți, fără contenire și fără popas, și a doua zi toată ziua, și a doua noapte toată noaptea mereu ar sosi în Suceava, mereu ar pleca din Cernăuți și șoseaua mereu ar fi plină de ei, și așa neconținut și a treia zi, și abia în ziua a șaptea pe înoptate ar intra în Suceava cel din urmă șir de opt. Atâția sântem, că pe șoseaua dintre Cernăuți și Suceava abia am isprăvi de trecut în șiruri de câte opt în îmblet repede, într'o săptămână întreagă și ziua și noaptea!».

Călătoriile la Viena din pricina judecăților.

Oameni buni! Am fost în viața mea de cinci ori la Viena și de câte ori aveam să mă pornesc, mă apucau numai fiorii și groaza de greutatea și lungimea drumului, ce trebuia să-l fac. Pân' la Viena sânt cam 150 de poște și trebuie să mergi cu drumul de fier două zile și-o noapte într'una, pân' ce ajungi. Iar când ajungi acolo, ești negru ca hornariul de fumul de cărbuni, ce se pune pe tine dela mașină, și de ostentit ce ești, nu știi, unde stai, căci toată lumea să învârte cu tine. Cea din urmă oară am fost în săptămâna întâia din postul mare din acest an. După ce mi-am isprăvit treburile prin târg, m'am dus într'o după-amiază la capela (biserițuța) românească din Viena, să mă întâlnesc cu părintele dela capelă, un om foarte bun, cu care mă cunoșteam tare bine. El însă nu era acasă. Când colo peste cine, credeți, c'am dat? Peste o femeie din Șcheia, a unui om cu numele Lucaci. O cunosc de pe port și întru în vorbă cu ea. Se înțelege, că întâia întrebare a mea a fost, cum de vine ea pe drumuri așa îndepărtate și ce nevoi au mânat-o încolo. Imi spune, că are o judecată lungă de de mult, care nu se mai gătește, și că văzând ea aceste, a venit încoace la Viena, poate ar putea aici măcar isprăvi ceva. O întreb, ori de i-a ajuns judecata pân' la judecătoria ast' mare din Viena, căreia îi zic »curtea de casație«, și ori de-a căpătat o citație (Vorladung). Imi spune, că nu; și când o întreb, de a pus-o cineva la cale să vie la Viena, imi răspunde, că nimeni nici preutul, nici învățătorul, nici vre-un avocat ceva n'a sfătuit-o la așa ceva, ci ea singură din capul ei a venit, să vadă, ori de n'a putea nici aici străbate. Asta-i una, oameni buni! Inșă stați, că nu-i numai atâta! Peste trei zile mă întorc acasă spre Cernăuț. Când la gară într'o învălmășală mare de oameni peste cine dau? Peste un om din Mămăiești îmbrăcat negru și rău de tot și arătând slab și prizărât, ca vai de el. Și acesta imi povestește, că din pricina unei judecăți a trebuit să steie o lună de zile în Viena și n'a putut isprăvi nimic, și că în vremea aceea a lucrat la un domn nu știu ce și când s'a dus nu i-a dat nimic, așa c'a trebuit să meargă la comună, ca să capete drumul degeaba pân' acasă. A doua zi deminează, când am ajuns în Cracovia, mi-a cerut vr'o câțiva grițari pentru pâne, căci îl răsibise foamea. D-voastră știți, cât de greu e țaranului nostru să se hotărăscă la cerut și că aceasta e cea mai mare bătae a lui Dumnezeu pentru el. Inșă n'avea încotro bietul om! A doua zi sara ajung la Leov. Aici am trebuit să aștept un ceas până să pornește trenul mai departe.

Mă învârtesc prin gară, când într'un ungher stând pe o lăiță, ce zăresc? Doi oameni dela Câmpulung, un om mai bătrân și un flăcău, iarăși un judecăți pe drum spre Viena.

Cinstiților gospodari! E mânia și bătaia lui Dumnezeu pe capul oamenilor noștri dragostea prea mare, ce-o au pentru sfezi și judecăți. Aceste ne mănâncă averea și puterile noastre, cari am trebui să le întrebuițăm împotriva străinilor, împotriva bolilor și a altor nevoi, ce vin pe capul nostru. Necazurile aceste toate ne află nepregătiți și slabi și tot mutăm sarcina de pe un umăr pe altul, până ce cădem sub dânsa; și așa ne perdem pe zi ce merge. Cele trei întâmplări cu judecățile, cari vi le-am povestit, s'au întâmplat în trei zile. Pe an însă merg spre nenorocirea noastră zeci și sute de țărani cu judecăți pe la Leov și Viena, și dacă folosesc doi, trei din o sută, atunci e mare minune. Și să vă spun de ce! D-voastră credeți, că domnii cei mari de pe la judecătoria din Viena vă știu toate nevoile și afturile D-voastre și că trebuie să vă creadă pe cuvântul sau scrisorile D-voastre, ce le trimeteți în colo. Trebuie să gândiți că judecătoria ceea e pentru toată împărăția, care are la 50 de milioane de suflete, așa că nici vorbă nu poate fi, ca ea să știe toate pricinile supușilor împărăției.

Și precum un boier, dacă se întâmplă o pricină ceva pe-o moșie de a lui, îl întreabă pe vechilul său de pe moșia aceea, cum a fost toată întâmplarea, și tot pe el îl pune să facă pace între împricinați, așa și domnii dela judecătoria din Viena, dacă veniți cu o jalbă la ei, îi întreabă pe domnii dela judecătoria cea dela D-voastră, cum stă toată pricina. De aceea, după cum vor ști mulți din D-voastră din pătenile lor, mai toate judecățile, meargă ele chiar până la Viena, se sfârșesc așa, după cum au fost puse la cale de judecătoria cea dintâi, așa că toate cheltuețele au fost în zădar. Și un termin la Viena te costă cel puțin 100 cor. căci numai drumul încolo și înapoi costă 60 de cor. Dar unde mai puneți celelalte cheltueli și cel puțin o săptămână de zile, care o perdeți degeaba pe drum?

De aceea, oameni buni, fie-vă milă de sănătatea și banii voștri, pe cari îi câștigați așa de greu, și când aveți o pricină cu cineva, aduceți-vă aminte de-o vorbă bătrânească, care zice: „Mai bine o invoială strâmbă de cât o judecată dreaptă“. Se vede, că cine a iscodit vorba asta, n'a iscodit-o de flori de cuc, ei a avut aleanul lui. Iar dacă aveți pricini așa de grele, că nu se pot sfârși pe cale pacinică și trebuie să vie numai de cât înaintea judecătoriei, atunci fiți tare luători de seamă și nu începeți judecățile degeaba, după cum v'ajunge capul și după cum credeți D-voastră că e mai bine, ci sfătuiți-vă mai întâi cu oameni cunoscători de legi, mai ales când trebuie să mergeți cu judecățile până pe la Leov și Viena.

Aveți în fiecare sat pe preotul și pe învățătorul; întrebați-i pe ei de sfat. Iar dacă nu vă pot da ei deslușirile, cari le cereți, atunci rugați-i să vă îndrepte către un judecător ori avocat cu tragere de inimă pentru

neamul nostru, căci slava Domnului, ne-a învrednicit Dumnezeu acum și cu astfel de oameni.

Mai ales vă fac luători de samă la sfaturile, ce vi le dă în gazeta noastră dl secretar dela judecătoria din Suceavă Iorgu G. Toma. Aceste sfaturi ar trebui să le știe fiecare gospodar, și atunci nu v'ați minuna, de ce jidanii câștigă mai toate judecățile, iar oamenii noștri le prăpădesc pe un cap. Dacă vrei să porți o judecată, trebuie să știi legile, altfel tare greu merge sau nici de fel.

V. Gr.

Binele nostru obștesc.

(Urmare)

7. Societatea de citire „Viitorul“ din Pătrăuț.

Gândul fericit, de a înciripa societăți de citire prin satele românești din Bucovina, l-a avut întâiași dată neuitatul nostru Dr. George Popovici. În anul 1895 el ne-a chiebat pe câțiva inși într'o odaie a tipografiei arhiepiscopoești din Cernăuț și mi-a cetit de pe niște hârtii, scrise cu plumbul, statutele societății de citire. Îmi aduc bine aminte că tare se grăbia, având să călătoriască unde-va, și de aceea mi-a lăsat mie statutele acelea să le scriu în limbă cât se poate de poporală, și pe dl Dimitrie Bucevschi l-a rugat să le tipăriască. Lucrul de căpitanie al acestor societăți este, să deie școlarilor săraci cărți și celelalte unelte de lipsă pentru școală și să facă pentru cărturarii comunelor câte un cabinet de citire, înzestrându-l cu cărți și gazete folositoare. După astfel de statute, tipărite în 1895, înaintașul meu, părintele Teodor Petruc, a înjghebat aice societatea de citire »Viitorul« în 26 Aprilie n. 1896.

Venind eu incoace, am aflat că societatea aceasta nu era sălășluită nicăiri, de oarece se lățise vorba că mari nenorociri îi așteaptă pe aceia, cari ar primi-o în casele lor. Ea avea câteva cărți nelegate și împrumutate prin sat, dintre cari multe s'au pierdut. Li vorbiam eu creștinilor adese ori despre folosul acestor societăți, li spuneam că așa o societate am făcut și în mahalaua Cernăuțului, Clocucica, și ea strângea frumoase parale cu taxele dela membri și cu petrecerile populare ce le da din an în an. Vorbele acestea se vede că s'au lipit de inimele unora, căci într'o Duminecă,

numai ce mă trezesc că sânt poftit să merg la o petrecere poporală pe imașul de lângă pădurea »Arșița«. Se 'nțelege că m'am dus bucuros, ca să văd ce ispravă au să facă parohienii mei. S'au strâns ele atuncia câteva parale în folosul cabinetului, iar eu, văzând tragerea de inimă a cârmacilor acelei petreceri, li-am spus așa: Știți ce? ați făcut dumnia-voastră o petrecere, acuma am să vă fac eu una«. Și am tipărit sute de invitări, ce le-am trimis în tot ținutul Sucevii, și am dat de știre și prin gazete și am împodobit *întăiași dată* mândra *Poieniță a codrului* cât s'a putut de frumos, și au curs în ea atâția oaspeți de aproape și de departe și chiar de pe la Cernăuț, încât multă vreme nu vor uita Pătrăuțenii acea petrecere, la care ei tot *întăiași dată*, după muzica vestitului lor Boghean, au învățit horele și alte jocuri la un ioc cu domnii, cu doamnele și cu domnișoarele. Ți se umeziau ochii de bucurie, când te uitai la mândra privesiște și gândiai: Doamne, câtă putere de viață e ascunsă în poporul acesta și ce nu s'ar pute face cu el, dacă mereu ar fi trezit și hrănit cu hrana învățăturilor lui Hristos și a școalei!

După petrecerea aceea a mai amuțit cobeia mișelească despre nenorocirea acelora, cari vor cuteza a-l primi pe »Viitorul« în sălașul lor. Vrednicul nostru gospodar Ilie Greciuc l-a și primit și — spre lauda dumnisale și folosul întregii comune — încă și acuma îl ocrotește ca un tată bun, fiind și *bibliotecarul lui*.

Dar câte bețe nu ți se pun în roate chiar în năzuințele cele mai bune și mai frumoase! Să spun aice numai o întâmplare. În 1 Martie n. 1898 capăt dela căpitania din Suceavă scrisorea aceasta: »No. 3135. Cătră prezidentul societății »Viitorul« în Pătrăuț. Prezidentul e provocat să răspundă la scrisoarea mea din 15/12 1897, No. 19219 și să trimită încoace însemnările de lipsă pentru societate. Suceava 20 Februarie 1898. Căpitanul i. r. Duzinkiewicz«.

În răspunsul la această scrisoare, ce l-am dat la poșta din Ițcani în 3 Martie n. 1898, eu spun că n'am primit nici o scrisoare din 15/12 1897, No. 19219 și așa nici nu știu ce să răspund. Totuși însă, după câteva zile, vine în locuința mea un secvestru, cere în numele căpitanului să scriu pe o hârtie, adusă de el, însemnările pentru »Viitorul« și la urmă, tot în numele căpitanului, îmi mai cere 2 florini pentru *osteneala lui*. I-am dat secvestrului cei 2 florini, apoi de patru

ori am mers la Suceavă să vorbesc cu căpitanul și, ne-aflându-l nici a treia oară, i-am spus secretarului să nu facă căpitania astfel de glume, căci eu sânt gata, pentru dreptatea mea, să mă plâng prin gazete și să dau jalbă chiar până la Viena. Abia a patra oară am putut vorbi cu căpitanul. El s'a dezvinuit că poate supușii săi au greșit și l-a pus pe secretarul să facă cercetare. Secretarul mi-a scris apoi o epistolă, pe temeiul căreia am primit înapoi cei 2 florini.

Iată, ducă-se pe pustii, cum era încurajat pe atuncia prezidentul unei societății, care trebuia să poarte grijă de lipsele copiilor săraci de școală și să mai puie câte o carte sau gazetă și în mâinile bieților creștini, ca măcar Dumini-cele și sărbătorile să se mai lumineze, în loc să tot bată pragurile crășmelor ori să pierdă timpul cu alte lucruri ne-trebnice! Și așa putea să mai înșir încurajări de felul acesta, dar — păcat de hârtie și de osteneală. . .

Noi ni-am păzit treaba și am căutat să tot lucrăm și să adunăm. Am strâns cu grijă taxele membrilor fundători de câte 10 cor., plătite odată pentru totdeauna, și taxele membrilor de rând și ale celor sprijinitori de câte 50 bani sau și mai mult pe an; am făcut în tot anul petreceri popo-rale în *Poienita codrului* și câteva petreceri, pela Crăciun, în salonul casei răposatului cantor bisericesc Leon Snijec, și odată și în salonul casei parohiale; am mai vândut vr'o 15 corețe de pâne dăruite cabinetului de unii binefăcători și banii i-am tot pus la bancă.

Din început s'au cheltuit pentru școlari săraci din sat și școlari Pătrăuțeni dela gimnaziul din Suceavă suma de 372 cor. 86 bani, cumpărându-li-se cărți, unelte de scris, cărțile de rugăciuni, îmbrăcăminte, încălțăminte și plătindu-li-se ta-xele de înscriere la gimnaziu. Dar, începând dela anul 1901 comuna a cerut și a și primit dela Comitetul țării procentele din banii săracilor pentru ajutorarea copiilor săraci de școală, și de aceea, de atunci înainte, comitetul »Viitorului« a chel-tuit din banii, ce-i chivernisia, numai pentru nevoile socie-tății. A cumpărat adecă un dulap pentru ținerea bibliotecii, a ținut în fiecare an câte trei gazete, a legat cărțile și le-a însemnat cu numere, după cari sânt trase la inventar, a re-gulat bine împrumutarea și despăgubirea lor, dacă împrumu-tătorii le-ar strica ori le-ar pierde, și a mai plătit pentru lu-minatul și încălzitul cabinetului. Biblioteca »Viitorului« ear

acuma 101 cărți în 150 de tomuri. Pricina, de ce n'are mai multe, este, că în adunarea generală din 1898 s'a hotărât să se facă un fond anume pentru clădirea unei case a societății, menindu-se atunci 90 cor. pentru acel fond și adăogându-se apoi la el, an după an, toate veniturile societății, afară de cheltueele ce erau numai decât de lipsă. Așa a crescut fondut până la suma de 3412 cor. 14 bani, din care cu contractul din 27 August 1906 s'au cumpărat dela fondul religionar parcelele de aice de 0.1453 hectare și anume No. 61 de zidit și No. 247 de grădină cu suma de 785 cor. Pe acestea parcele era înainte o crâșmă, iar astăzi e rădicată cea mai mare și mai frumoasă casă din tot Pătrăuțul, anume casa societății de cetire »Viitorul«, al cărei fundament s'a sfințit în toamna anului 1906. Ea are un salon, în care încap mai că de două ori mai mulți oameni decât în sfânta biserică din loc, o odaie mare menită să fie dughiană, un *restaurant* sau o *odaie pentru oaspeți*, două odăi pentru dughenarul, două odăi mai mici și pivniță mare. Casa, acoperită cu tinichea, se află la frontul uliței mari față în față cu valea Praghiței și cu o parte din Dealul Zmăului și încă nu e gata. Dar, cu ajutorul bunului Dumnezeu, nădăjduim că în 1908 vor intra în trânsa și cabinetul de cetire și societatea »Arcașul« și banca și se va deschide și dughiana. Căci deși »Viitorul« și-a cheltuit mai toate paralele cu clădirea de până acuma, totuși comitetul comunal a hotărât într'o ședință să-i împrumute banii de lipsă pentru gătirea de istov a casei cu 7½ procente ca la bancă.

Pătrăuțenilor, eu atâta vă pot spune, că nime din voi nu-i în stare să cumpere și locul, să clădiască pe el și o casă ca a »Viitorului«, să o și ungă și să aibă cumpărat gata mai tot materialul și pentru podele, ferești și uși numai cu 3329 cor. 42 bani ai societății și cu 1477 cor. 28 bani împrumutați până acuma dela comună. Tocmai aceasta e însă destulă dovadă, că cărmacii societății voastre »Viitorul« v'au fost adevărați păstori, iar nu năimiți. Laudă li se cuvine tuturor acelora dintre voi, cari au ajutat la clădirea unui cuib așa de frumos pentru binele vostru obștesc, cărând cu clacă brazii și stejarii din pădure și scândurile și leăturile dela Humor; laudă li se cuvine și acelora, cari în orice chip au jertfit ceva pentru un lucru așa de mare. Dar deosebită laudă și mulțămită din partea noastră a tuturor a se cuvine

mai ales d-lui primar al nostru Ion Corniciuc, care și-a dat cea mai mare silință pentru clădirea casei, Dumnezeu să-i răsplătiască osteneala și jertfa.

Încă o vorbă, Pătrăuțenilor: În 11 Decembrie n. 1907 eu am primit dela fratele nostru Vasile alui George Nastasi din Montreal răvașul acesta: »*Domnule părinte, din Canada, cam în depărtare de 4 mii de poște, eu vă poftesc să faceți un bine și să primiți dela mine 5 dolari, adică 25 de coroane, din cari am menit 10 coroane pentru cabinet și celelalte 15 coroane pentru lumânări la policandru și pe sfântul pristol, și să faceți o sfântă liturgie pentru mine de sărbătorile Crăciunului, ca să-mi ajute Dumnezeu, ce gândesc. Și fii bun, părinte, și roagă-te pentru mine, că sânt greșit cu sărbătorile, că aice numai Duminica o știu ca și la noi. Sânt și aice biserici, dar noi nu le înțelegem, că îs englezești*«. Din răvașul acesta eu văd inima românească și creștinească a fratelui Vasile Nastasi. Văd inima lui românească, pentru că el din muncă greu agonisită în depărtare așa de mare își face pomană de cabinetul nostru, și văd inima lui creștinească, pentrucă el bietul se simțește greșit, lucrând acolo, în Montreal, și în sărbătorile noastre, dar greșala aceasta, făcută fără voia lui, vrea s-o îndrepte înaintea lui Dumnezeu cu jertfă și rugăciuni în casa Domnului. Așa inimă și suflet, ca fratele Vasile Nastasi, ași dori eu să aveți voi toți Pătrăuțenilor, adică să jertfiți din răspuțeri pentru lucruri de ale binelui vostru obștească și totdeauna să vă fie aminte să nu fiți greșiți înaintea lui Dumnezeu. Sfântul Ioan Gură de aur ni spune că toate laudele, onorurile, înălțările și măririle lumești sânt *lut, deșertăciune, ticăloșie, nebunie, lucru de răs și de scuipt*, îndemnându-ne să ni fie aminte numai de un singur lucru „**și anume, cum ne va lăuda Dumnezeu, care știe toate tainele vieții fiecăruia**“. Eu am zis mai înainte că vi se cuvine laudă unora dintre voi numai de aceea, ca să vă încurăjez la fapte bune și de dragoste creștinească. Dar voi știți prea bine că laudele mele nimic nu vă pot ajuta, dacă voi cei laudați nu veți stărui din răspuțeri să fiți cu totul curați înaintea atotștiutorului Dumnezeu. Grijă să vă fie dară numai de lauda Domnului, căci numai Judecătorul Hristos are să vă zică la județul cel de apoi sau cuvintele de laudă: »*Veniți, binecuvântați Părintelui Meu, de moșteniți împărăția care este gătită vouă dela întemeierea lumii*«, sau cuvintele de osândă: »*duceți-vă dela Mine, blăstămaților, în focul de veci!*«.

8. Banca din Pătrăuț.

Cu ajutorul mult inimosului și neuitatului candidat de profesură, Grigori Filimon, banca Raiffeisiană s'a deschis în școala de aici în ziua de 24 Februarie n. 1901. Ea și-a început lucrarea în 16 Iunie n. 1901 cu 1700 cor. împrumutate dela Comitetul țării, cu 500 cor. împrumutate dela discosul bisericesc și cu 400 cor. depuse spre păstrare de societatea de aici »Viitorul«, adecă la un loc numai cu micul capital de 2600 cor. Din început Pătruțenii n'au avut încredere în banca lor, ba mulți după cum spun încă și acuma, se temeau de nenociri din pricina ei. Cu vremea însă s'au grămădit cu droaia să fie membrii la ea, mai ales după ce s'au încredințat că trebile merg bine și că de nicăeri nu pot lua bani mai eftini și mai cu înlesnire de cât dela banca aceasta.

Astăzi nici un Pătrăuțean nu se mai îndoiește despre folosul cel nespus de mare, ce banca îl aduce pentru obștea satului nostru. Aceasta o dovedește mai cu seamă faptul, că nici un om de aici, care are parale, ce de o cam dată nu trebuie să le cheltuiască, nu le mai ține ascunse în ladă ori în curea, ci le pune, spre păstrare, la bancă și, după cum voi spune mai la vale, chiar în faptul acesta e toată tăria băncii noastre. Se înțelege că s'au întâmplat și nevoi. Câțiva membrii au trebuit să fie dați pe mâna judecătoriei și scoși din bancă pentru nerânduială, adecă din pricina trăgănării din cale afară cu plata ratelor, ori din pricina beției ori din alte pricini întemeiate în statute. Cele mai aspre măsuri le-a luat direcția băncii mai ales față cu beția, hotărând în o adunare generală ca membrul acela, care s'ar adeveri că numai o singură dată a fost beat, pe loc să fie dat afară din bancă. De altmintrelea însă eu pot spune cu tot adinsul, că cel puțin a cincea parte a membrilor s'au scuturat cu împrumuturile luate dela bancă de asupririle cămătarilor ori de alte nevoi, iară ceilalți s'au cuprins cu câte o bucată de loc sau cu vite, ori au câștigat alte îndămânări pentru gospodăriile lor.

Banca noastră lucră acuma cu micul capital de ceva preste 40 mii de coroane, dintre cari numai 17 mii 700 sânt bani străini, iar rămășița e a Pătrăuțenilor. Noi am fi putut avea un capital cu mult mai mare, dacă am fi luat împrumuturi dela Centrala din Cernăuț. Pătrăuțenii însă s'au lepă-

dat de acelea împrumuturi în două rânduri, și asta li-a prins bine mai ales în nevoia cea mare de bani din anul trecut și încă și din timpul de față, când cametele pentru împrumuturi s'au urcat într'un chip neobicinuit mai înainte. Numai astfel i-a fost cu puțință băncii noastre să nu schimbe de loc procentele pentru împrumuturile date membrilor ei și pentru depunerile spre păstrare.

Faptul acesta din urmă vă dă vouă, Pătrăușenilor, învățătura foarte prețioasă, ca să vă siliți din răspuțeri de a pune banii, ce-i aveți fiecare dintre voi, numai la bancă, și mai cu samă su stăruți mereu, ca și până acuma, de a îmbogăți banca voastră și cu banii păstrați din averea comunală. Căci dacă ai al tău, mult-puțin cât este. te încungiuri cum poți; iar dacă te razimi pe proptele străine, tare ușor poți cădea la vreme de nevoie.

9. Societatea „Arcașul“ din Pătrăuș.

Întăia adunare pentru înjghebarea societății „Arcașul“ s'a ținut în ziua de 22 Octombrie n. 1905 în casa gospodarului Ilie Greciuc. După cetirea și tălmăcirea statutelor s'a ales frunțășia*), s'a hotărât ca, la întâmplare de desfacere a acestei societăți, averea ei să treacă la societatea »Viitorul«, și s'a mai dat o cerere la Comitetul țării pentru un ajutor bănesc.

Statutele societății s'au întărit de guvernul țării în 1 Noiembrie 1905 sub Nr. 32927, iar purtarea steagului și a celorlalte semne de cătră membrii *activi* sau *muncitori* s'a încuviințat de căpitănia din Suceavă cu scrisoarea din 5 Ianuarie 1907, Nr. 11585/06.

Arcășiile sânt societăți de foarte mare folos pentru poporul nostru, de oarece ele, pe de o parte fiind bine regulate și inzestrate cu toate uneltele de lipsă pentru stângerea focului, au menirea să deie cel mai mare ajutor la astfel de primejdii, iar pe altă parte flăcării și băietanii de prin sate, făcându-se la dănsle membri activi. în loc să petreacă Duminicele și sărbătorile numai pela jocuri ori prin crășme, se

*) Anume: C. Morariu căpitan și casar, Teodor Goreac comandant, Leon Procopciuc *instructor* sau *învățător*, Ioan de Barbier secretar, Nicolai Dobra conducător al cetei suitorilor, Ioan alui Const. Croitoriu conducător al cetei pompierilor, Vasile Stănescul conducător al îngrijitorilor de apă și Ioan Bătinaș conducător al cetei păzitorilor.

oțalesc în aerul curat pe de îmașuri cu *exercițiile* sau *deprinderile* militare, se întăresc și trupește și mai ales sufletește, căci învață ascultarea și supunerea ca la oaste, și așa se pregătesc a fi odată ostași vrednici și cetățeni voinici.

Arcașul nostru din Pătrăuț e încă foarte slab. El are numai 35 membri activi, 21 membri *ordinari* sau *de rând*, și toată averea lui în bani, împreună cu ajutorul primit dela Comitetul țării, abia face suma de 165 cor. 53 bani. Nu-i vorbă că comandantul Teodor Goreac, ca fost serjent la oaste, și instructorul Leon Procopciuc și-au dat multă silință cu exercițiile militare ale membrilor activi, dar toate silințele acestea n'au să ajute nimic, dacă toți flăcăii Pătrăuțeni nu vor fi membri activi, *ceeace ar trebui să fie cea mai mare cinste pentru dânsii*, și dacă societatea nu va avea uneltele de lipsă pentru stângerea focului. Aice pot ajuta numai părinții și comuna. Fiecare tată și mamă să-și îndemne adecă feciorul sau ficioarii să între *numai decât membri activi lu »Arcașul«* cu taxa de 50 bani pe an, iar comuna să fie numai decât datoare a cumpăra *Clupe* Ccheltuiala *versa* deocamdată măcar o *pompă* sau o *tulumbă* pentru improșcatul apei în depărtare, o *trâmbă* sau *țeve de cauciuc* pentru scoaterea apei de lipsă din fântâni ori din păraie, precum și celelalte unelte trebuincioase, cari ar fi să steie de-a gata într'un șopron al casei cabinetului, pentru ca în ori și ce moment să poată fi folosite de pojarnicii noștri. Cârma comunală are datoria de a gândi foarte serios la acest lucru, cu alâta mai mult, cu cât e știut că de tot puțini Pătrăuțeni și-au asigurat casele și averile în contra focului, și Arcașii noștri ar trebui să fie pregătiți cu adevărat militărește pentru astfel de nenorociri. Dar cum pot ei să fie pregătiți, dacă n'au nici o unealtă pentru primejdiile de foc?

În toamna anului 1896 a fost numai un noroc că întreg satul nostru nu s'a prefăcut în cenușă. Deci nu trebuie de așteptat să se întâmple și la noi nenorociri cumplite, cum s'a întâmplat înainte de câțiva ani bunăoară în Lipoveni, când nu numai toate casele, ci chiar și biserica acelei comune s'au prefăcut în scrum.

C. Morariu.

(Va urma).

Poezii populare.

*Mândruliță de pe plai,
Spune-mi gura cui o dai?
Dă-mi-o mie'n dătorie
Până la Sfânta Marie,
Că mă cheamă Vasilie
Și Ion și Irimie!...*

*Sus e luna la amiazi
N'am văzut pe badea azi,
Gura zice, gura minte
Că l-am văzut și mainte,
Gura zice, gura joară
Că l'am văzut și aseară.*

Culese de Mărioara B.

Neîncrederea în doftori și groaza de spitale.

Cumplită săracie și ticăloșie e prin satele noastre și aceste nevoi merg totdeauna mână în mână cu nătângia. Par'că văd cum unii strâmbă din nas și dau din cap nemulțămii. Cel ce scrie aceste rânduri e și el fecior de țăran și Vă cunoaște bine toate hibeles și de aceea cele ce-s scrise aici sânt pipărate, dar' și adevărate, căci noi vă dorim numai binele. Oameni buni, așa că-i adevărat, că D-Voastră atunci când sânteți betegi și cădeți la o zăcate mare, nu Vă trăsnește nici când prin cap să mergeți la un doftor, dacă-i cu putință, sau dacă nu să-l chemați pe doftor acasă, să vadă ce betesug are bolnavul, ca apoi după feliul boalei să-i deie și leacurile trebuincioase. La vreme de boală alergați mai degrabă la vr'o băborniță, de multe ori chioară și surdă, să vie să Vă descântă. Și ea vine, Vă afumă cu petecă arsă, ori cu o coadă de mătură aprinsă, Vă descântă de orbalț, de ceas rău, de șopârlaiță, bolborosește D-zeu știe ce din gură, mai stupește din când în când jos, afurisește boala, ca să se spărie și să se ducă pe pustii, dar boala e nătângă și se ține de om ca scaiul de oaie. Dacă nu se face vr'o schimbare spre bine, chiețați alte babe și luați alte leacuri și iacă oameni buni, cum vă slăbiți și vă otrăviți singuri trupul pe zi ce merge și mulți din D-Voastră, cari ar fi putut fi scăpați de boală de cătră un doftor, închină steagul. Azi se stânge un bărbat în puterea vârstei, mâne o femeie, apoi un flăcău în floarea vieții, sau dacă băntuie o troahnă mare, mor și mai mulți pe zi, fără să știe cineva de ce.

Mi-a duc aminte că în satul meu pustia odată o cumplită boală de grumaz și muriau copiii pe-un cap, fără să se înștiințeze doftorul târgului. Femeile s'au mulțămii numai cu

atâta că au legat fiecare rădăcini de iarbă mare la toarta cofelor, iar' băieților le atârnavă la gât șiraguri de făsc. Dar făscul și iarba cea mare n'au ajutat nimic, și atunci din pricina prostiei oamenilor s'a potopit mulțime de viață omenască. Se știe de altfel că țăranul nostru e deștept la cap și cu judecată limpede, dar' când vine vorba despre folosul ce-l aduc doftorii bolnavilor, el îți întoarce spatele și nici nu vra să te audă. Și rău face.

Ziceam în numărul trecut, că dacă i se rupe gospodariului o osie la car, el nu merge la ciobotar să i-o îndrepte, pentru-că știe, că acela are de lucru cu ciobotele, nu cu rotăria, și de aceea se duce la rotar să-i facă osie nouă. Cu boala face el curat întors, pentru-că n'are încredere în doftori.

Oameni buni, fiecare din D-Voastră ați văzut vr'odată o mașină de îmblătit. Ei bine! Mașina aceea nu îmblă într'una regulat, ci se mai strică uneori. Și ce credeți D-Voastră, pe cine-l chiamă boierul să i-o îndrepte, pe badea Roman sau pe mașinișt, care știe cum îmblă toate șuruburile mașinei? De aceea nu-l cheamă pe badea Roman să-i meștească mașina, pentru-că știe că badea Roman să pricepe să tragă cu coasa, să îmblătească și să are, dar nu știe meșteșugul și șuruburile dela mașină. Ceea ce-i mașinistul pentru mașina de îmblătit, aceea-i doftorul pentru trupul omenesc.

Cel ce vra să fie doftor învată șese ani meșteșugul acesta la școala cea mare din Viena sub ochii profesorilor săi. În șese ani văd tinerii ce învată de doftor, mii și mii de bolnavi prin spitale și fiecare bolnav are altfel de boală.

Profesorii cei bătrâni li spun celor tineri ce fel de boală are bietul creștin, cum se tămăduiește ea și din ce pricină se iscă o astfel de boală, apoi ce trebuie să mănânce bolnavul la boala asta, ori de-i împlutoare și câte altele.

Dacă se'ntâmplă că cineva moare din pricina unei boli necunoscute, sau pentru că-i om în vârstă, sau fiind bolnav a venit la spital prea târziu, atunci se caută de are mortul vr'o rudă, care să-l îngroape, iar dacă cel repăusat nu are pe nime pe lume, numai atunci doftorii cei bătrâni îl taie și-l caută înlăuntru de ce boală a murit și li arată celor tineri ca să învețe și ei a cunoaște mai pe urmă acest fel de boală și să o poată tămădui. Iată deci oameni buni, că cei morți încă pot să ajute omenimei cu trupurile lor,

pentru că dacă ei n'ar fi tăieți, multe boli fără leac ar pustii între oameni. Mare păcat nu-i, că se strică zidirea lui D-zeu, tăindu-se trupurile celor morți, pentru că omul mort nu-i alta decât pământ, după cum a zis D-zeu însuși: »Pământ ești și în pământ vei merge, din care ești luat«. Afară de asta păcatul e ispășit prin folosul și binele cel mare care-l aduce omenimei cunoașterea și tămăduirea unei boli necunoscute.

D-Voastră n'aveți dreptate când ziceți că doftorul nu-i D-zeu să știe ce-i în coșul omului, pentru că după cum v'am spus, el cunoaște toate șuruburile mașinei omenești.

Doftorii nu dau leacuri numai ca să iee bani, ci ei tămăduesc oamenii și de aceea, ca să le meargă vestea că sânt doftori buni și apoi să vie lumea la dânșii.

D-Voastră n'aveți nici atunci dreptate, când ziceți că cutare a murit pentru că n'a avut zile și așa i-a fost scris să moară. Nu-i adevărat, pentru că omul singur își rupe de multe ori creanga de sub picioare. De aceea dacă cineva-i bolnav tare, duceți-l la spital și nu Vă temeți nici când de spital, zicând că acolo se taie și se omoară oamenii! Li se taie numai acelora o mână sau un picior, cari nu pot fi altfel scăpați din gura morții, iar' de omorât nu-l omoară pe nime din adins, pentru că atunci doftorii ar înfunda criminalul sau ar fi spânzurați. Doftorii doară de aceea învață meșteșugul doftoriei, pentru ca să ajute oamenilor, nu să-î stârpească de pe fața pământului.

Gazeta »Deșteptarea«, care li dorește bine țăranilor români, îi sfătuește ca pe niște frați să nu se teamă de doftori, ci dacă sânt bolnavi să meargă la dânșii și să li spuie ce-i doare, și ar fi bine să meargă numai la acei doftori, cari sânt Români, și cari pricep mai degrabă ce boală are creștinul, pentru că-i pricepe și limba bine. Nici când să nu mergeți oameni buni, la spital ori la un doftor prea târziu, sau cum zice Românul a treia zi de Paști, când nu mai poate ajuta cu nimic doftorul, ci trebuie chemat preotul să-i deie bolnavului grijania. Dar oamenii noștri par din pricina sărăciei să nu se prea supere când cineva-i bolnav, sau moare chiar. Cunosco o întâmplare din satul meu, când unui gospodar i-a pierit un vițel. Și Vă mărturisesc, pe credință, bietul om sărac lipit pământului, a plâns mai mult după *bujorel*, decât după Gheorghită, ficiorul său. Incă o dovadă, cât de strașnică e sărăcia la sate.

CURĂȚENIA PIELEI.

Înainte de a vorbi despre cărățenia în care am trebui să ne ținem trupul, voi arăta ce însemnătate mare are pielea pentru trupul nostru. Ca să pot ajunge la deslușirea ce voui da-o, trebuie să arăt, cum e pielea, în care e învălit trupul și ce să află în ea.

Pielea are mai multe pături sau straturi. Pătura cea mai de sus, pe care o vedem pe suprafața trupului nostru, se numește de cătră doftori *epidermis*. Partea de dinafară a *epidermisului*, e moaită sau cum se zice mai bine are niște *celule* moarte, care se deslipesc, când te speli, de păturile de desupt și pică ca lep jos sau pe ștergar. De desupt de *epidermis* este altă pătură, numită *coriu*. Până la pătura aceasta ajung vinele celea mici împlute cu sânge și apoi nervii, cu ajutorul cărora simțim o greutate ce ne apasă, frigul și căldura sau durerea, când te lovești sau te înțepi cu ceva. Tot în pătura aceasta este rădăcina perilor precum și ghindurile sau gălcii, cari fac din sânge sudoare, numite *ghinduri de sudoare*, și cele ce fac o unsoare, cu care se îngrașă pielea și cari ghinduri se numesc *ghinduri de unsoare*. Aceste ghinduri bortesc *epidermisul* și ies până afară pe suprafața trupului. La gura lor se află niște gropițe mici pe cari le vedem cu ochii, iar aceste gropițe se numesc *pori*. Prin porii sau găurile acestea iesă sudoarea, când ni este cald, și grăsimea cu cari se ung perii de pe trup și suprafața pielei.

De ce folos îi este trupului pielea? Noi vedem, că cea mai mică rană pricinuește dureri mari, iar trupul are puterea de a înoi pielea și de a pune alta la loc. Faptul acesta ne învață, că trupul nu poate trăi fără să fie învălit de piele. Ea are de împlinit multe funcțiuni pentru trup, fără care trupul nu poate trăi și nu poate fi sănătos.

1. Trupul nu resuflă (mai bine zis nu respiră) numai prin plămâni, ci în mare parte și prin piele. Aerul trece prin *epidermis*, ajunge la vine, unde vine în atingere cu sângele. Această respirație nu o simțim. Ea este numai a 126-a parte din respirația prin plămâni, ceea ce vra să zică, că într'o oară ajunge prin piele de 126 de ori mai puțin aer la sânge de cât prin plămâni. Cu toate că respirația prin piele e cu mult mai mică, de cât cea prin plămâni, totuși nu poate trăi trupul fără această respirație, ci moare în scurt timp, dacă e

impiedicată. Se știe, că dacă acoperi trupul unui dobitoc cu o pătură de *collodiu*, prin care nu poate trece nici decum aer la piele, dobitocul pierе în câteva zile. Respirația prin piele se micșorează sau încetează cu totul, dacă nu ne vom spăla timp îndelungat, căci partea moartă a *epidermisului* se îngroașă, *porii* se astupă cu necurătenie și astfel aerul nu poate ajunge până la sânge.

2. Când ne este prea cald asudăm. Împrejurul ghindurilor de sudoare se află învârtite ca un șurub vine. Când e cald ajunge mult sânge în vine, de aceea pielea e roșă. Atunci trece apa și părțile celea mai ușoare ale sângelui prin poreții vinelor, ajunge în ghindurile de sudoare și ies afară prin *pori* ca stropi de apă. Sudoarea nu stă mult timp pe suprafața trupului ci aburește. La aburirea stropilor de sudoare i se ia trupului nostru din căldură, ca să se poată preface sudoarea în aburi.

Prin luarea aceasta de căldură sântem de cele mai multe ori feriți de moarte. Căldura trupului nostru n'are voie să treacă peste 41° rar numai până la 42° C, căci atunci murim numai de cât. Vara bună oară în zile foarte calde sau în locuri foarte ferbinți, când muncim din greu, ar crește căldura trupului mult peste 42° C, dacă n'am putea asuda fiind ghindurile de sudoare bolnave din pricina necurăteniei, atunci urmează numai de cât moartea.

Sânt boli ca frigurile, unde poți scăpa de moarte numai prin asudat. După aburirea părții apoase a sudorii, rămân pe piele părțile vârtoase, cari pricinuesc putoare și necurătenie. Pielea curată, sănătoasă regulează căldura trupului. Cum am zis, când îi este omului cald, vine mai mult sânge la piele, pentru că vinele se lărgesc. Când e frig, vinele se strâmtează, și astfel ajunge numai foarte puțin sânge la piele, de aceea la frig pielea e la început albă. Sângele stă, când e frig mai mult în lăuntrul trupului, se pierde deci numai puțină căldură.

3. Se întâmplă adese pe călduri mari, că omul, când e asudat, merge să se scalde. Apa e destul de rece. El se vâra în apă, fără să aștepte până se va răcori bine. De abia a stat câteva secunde în apă, când colo iesă cu greu sau trebuie să-l scoată alții din scaldă, căci nu mai are puteri să se ție pe picioare. Ieșit afară n'o duce câteva oare și moare.

De ce se întâmplă astfel de nenorociri ?

La omul asudat vinele din piele sânt lărgite de sângele mult ce se află în ele. Când se bagă în apă rece vinele din piele se strâmtează repede. Sângele din ele trebuie să meargă în vinele din lăuntru corpului în pânțece, piept și crier. Acestea capătă fără veste prea mult sânge, trebuie să se lărgească, dar timpul e prea scurt până să se lărgească, ca să poată cuprinde tot sângele, căci vinele se lărgesc și se strâmtează foarte încet, și așa se întâmplă, că o vână mai mare, ai cărei pârți sânt mai slabi crapă, atunci omul moare de sângerare lăuntrică. Pielea împarte deci sângele în feliurite părți ale trupului. Omul, care voește să fie ferit de moarte grabnică, e bine s'o știe aceasta, căci de multe rele te poți feri dacă știi să te păzești.

4. Pătura pielii numită *coriu* mai are în sine după cum am zis și așa zisele *ghinduri de sudoare* cari fac grăsime cam așa cum face țâța mamei lapte. Cu grăsimea aceasta se unge pielea, ca să se moaie și să ție mai bine scut trupului. Când nu se mai face grăsime din pricina unor boale, atunci pielea de pe deasupra e vârtoasă, crapă și pricinuește raderi cumplite. Grăsimea aceasta îngrijește și rădăcina părului. Pentru perii lungi, precum sânt perii capului n'ajunge această grăsime, de aceea e bine să întrebuițăm pentru părul de pe cap, ca să nu ne pice și să nu crească urât și unsori câștigate dela dobitoacele casnice.

E bine să se știe, că nici o unsoare câștigată nu este întocmai ca unsoarea ce se face în pielea trupului nostru. Unsoarea, ce stă mai aproape acesteia este grăsimea câștigată din slănina de porc; deci aceasta este cea mai potrivită să înlocuiască întru câtva pe cea a noastră.

Părul trebuie ținut curat și nu încărcat de untură precum o fac mulți, căci aceasta nu e sănătos pentru păr, de aceea se și văd azi atâția oameni pleșuvi. Ca să avem un folos din întrebuițarea, unor leacuri, trebuie să ne apropiem de firea noastră, să le folosim astfel precum cer trebuințele noastre trupești. Pielea sănătoasă face unsoare pentru părul scurt îndeajuns. Aceasta însă e așa de puțină, că ajunge numai bine, ca părul să fie destul de mlădios, să nu se rupă și să nu miroase.

E bine deci să se ungă părul capului seara, iar dimineața să se spele cu sopon. Când e foarte frig, e bine de îmblat

cât se poate de mult cu capul gol. Astfel vom avea un păr bine îngrijit și curat.

5. Pielea scutește trupul nostru în potrivea intrării microbilor (niște vietăți foarte mici), pe cari nu le putem vedea cu ochii liberi, cari sboară ori și unde prin aer mai ales prin locuri murdare. Dacă ar intra acestea vietăți în mare număr în trupul nostru ne-ar aduce o moarte grabnică.

Ca să fim sănătoși și să ne meargă bine, trebuie să ne ținem curați. Să ne spălăm tot trupul. Scaldele cele mai potrivite pentru omul sănătos sânt celea reci între 14° și 20°—25° C. Când ne scaldăm, să ne frecăm pielea cu sapon și cu o bucățică de postav și flanelă. Scalda să nu ție mai mult de cât 20 minute. Cu cât e mai rece apa, cu atât să dureze scalda mai puțin. După scaldă să nu stăm locului, ci să ne punem la muncă grea trupească sau să ne primblăm repede. Iarna să ne scaldăm în vane de lemn sau dacă sânt de metal să căutăm să nu fie de plumb sau de aramă sau de fer, mai bine sânt celea de zinc. Cu cât ne scaldăm mai adesea cu atât e mai bine.

Cei bolnavi să nu întrebuințeze scalde fără sfatul doftorului. De multe ori le poate strica acestora scaldele, cari le ajută foarte mult celor sănătoși. Boalele, cari să nasc din cauza necurăteniei pielei sânt multe. Despre acestea voi vorbi altădată.

Ilie Piticariu.

student în medicină.

Despre cântarul de vite.

Dacă aruncăm o privire asupra mersului trebilor la țeranii noștri, atunci putem vedea, că la oricare prilej sânt țeranii înșelați și ce durere — să mă iertați de cuvânt prost — de niște prăpădiți, cari s'au incuibat pe la noi în Bucovina sugând măduva țaranului, a căror viață n'are altă țintă, decât a se gândi din zi în zi la noi șiretlicuri cum ar fi în stare mai dehai să înșele pe țaran și să facă pe lângă toate încă răs de el.

Da! așa de departe a ajuns țaranul nostru, că chiar din părți depărtate se năpustesc în țara noastră niște prăpădiți fără căpătâi, cu scopul, ca fără muncă, numai cu netrebnicii

să-și alcătuiască o viață plăcută pe spatele țaranului nostru. Și ce să vezi! Mai fiecare din acești prăpădiți își ajunge scopul și trăiește așa de bine, că nici cu zece boi nu se mai lasă scos din țară.

Unde vom merge, unde ne vom arunca privirile, vom găsi toate aceste amintite într'adevăr adevărite.

Numai să vrei a te uita la toate sau a vede toate și a ști pe unde să le cauți, te poți încredința și te uimești, cum de e cu puțință ca să se petreacă astfel de lucruri în lume.

Pricina de ce țaranul nostru nu-i în stare să ajungă la ceva bun, ci din potrivă se afundă din ce în ce mai tare în noroi, este aceea, că el nu dobândește prețul cuvenit pentru marfa sa din gospodărie, ci trebuie să o vândă cu un preț care nici nu răsplătește măcar munca avută. Pentru Dumnezeu! cum se poate aceasta? E asta într'adevăr drept? Da! e drept, că de n'ar fi drept n'ar fi decăzut țaranul nostru așa de tare. Pe lângă multele alte cauze pe cari dacă le-am aminti toate, nu am ajunge cu o carte întreagă, este aceea de mai sus amintită una din cele mai însemnate.

A se încredința de aceste zise nu e greu. Ajunge numai să privești negoțul țaranului nostru, ceea ce îți va fi cel mai ușor lucru, dacă te vei duce odată în târgul vitelor și vei privi mersul treburilor cu o luare de samă anumită. Dacă îți se va sburli părul în cap, atunci să nu te uimești, căci astfel merg trebile deja de mulți ani. Acolo vei găsi multe și ciudate lucruri, de-ți va sta mintea locului.

Toată răutatea omului să strânge acolo. Oameni pe cari niciodată nu i-ai văzut, îți resar deodată la suprafață ca niște bureți făcuți peste noapte pe o movilă de gunoi.

Și dacă mai urmărești meșteșugul lor, atunci te umple o ciudă, că îți vine să turbi sau să le dai la toți foc, ca să meargă fum din ei.

Dacă vei fi de față la un negoț și vei privi bine și dacă ești cu tragere de inimă pentru țaran, atunci nu știu ori de vei sta locului fără ca să zici un cuvânt, dacă mai ai un ciomag bun în mână. De bună seamă că ți-a veni să le dai la toți o păruială moldovenească cu ciomagul ce-l ai în mână. Ciuda cea mai mare te va umplea însă tocmai atunci, dacă vei privi și vei vedea cum țaranul serman stă fără putere și fără interes față de toate nelegiuirile. El stă locului buimăcit de cap și nici nu știe ce se întâmplă cu dânsul. Vai de el

însă, dacă nu vra. Atunci poate să vie și de o sută de ori la târg, el alt preț nu va dobândi, ci din potrivă poate unul mai mic decât acela pe care l'a căpătat înainte de vre-o câteva zile.

Potlogăriile cele mai mari se petrec la un astfel de negoț. Dacă le-am înșira toate aici, atunci nu am ajunge la un capăt. Ori unde te vei uita, vei găsi bajocură și iară bajocură neomenească de munca grea a sârmanului țaran. Uită-te numai bine la toate și vei găsi mai mult decât sânt aici amintite.

Privește numai cum îi buimăcește capul, vorbind și strigând la el, ba chiar și bajocurindu-l, lipsește numai încă să-l mai bată pe sârmanul țaran, care cere prețul convenit pentru munca lui.

Dară dacă te vei uita încă mai bine, atunci vei găsi, că un potlog de neguțator tot îl bate. Uită-te numai bine când fac tocmeală dându-și mâna, cum ține el mâna țaranului întinsă și trăsnește cu mâna lui de-i scapără ochii sârmanului țaran slab și lihnit de foame. El n'are încotro, trebuie să-i vândă cu orice preț și din buimăceala sa se trezește tocmai atunci când se află pe drum spre casă — dară e prea târziu.

Da! astfel merg trebile pe la noi.

Dară numai pe la noi, în celelalte părți așa ceva nu se întâmplă.

Și de ce?

Pentru că în celelalte părți țaranii nu vând marfa lor astfel, ca și oameni noștri, ci numai pe cumpănă. Și asta-i tare bine și cu minte.

Acolo unde se vinde pe cumpănă, acolo ajunge țaranul prețul convenit, dară și neguțătorii nu e scurtat.

Toți negustorii vând numai pe cântari și nu pe măsură căci ei știu că astfel e cel mai bine.

Astfel trebuie să facă și țaranul, ca să poată ajunge la ceva. La noi în Bucovina tare bine ar face țaranii, dacă s'ar îndeletnici să vândă numai după cântar. Atunci nu s'ar întâmpla atâtea înșelăciuni și țaranul nostru s'ar face și mai bogat, ar cruța mult timp, căci nu ar trebui să se hărățească cu negustorii ceasuri întregi. Țaranul ar ști cât cântărește marfa lui și după cântari își face prețul pe care neguțătorii trebuie să-l dea, dacă vede că în alt chip nu poate cumpăra.

Dovadă cumcă țaranii vând sub preț, este sărăcia lor, care se mărește din zi în zi. Dacă n'ar fi așa, atunci n'ar

veni așa de mulți din locuri depărtate, cine știe de unde, și ar cheltui pe drum o mulțime de bani, dacă n'ar ști că sânt în stare să cumpere dela țaranii bucovineni totul numai cu ciga-miga.

Ca să se îndeletnicească țaranii noștri la vânzarea mărfurilor numai după cumpănă, nu e lucru greu. Ar trebui numai să se afle în fiecare comună câte un cântor mare cu care poți cântări și vite. Un astfel de cântar e pentru toate comunele un lucru așa de bun, că mai bun nici nu se poate. Ba ce-i încă mai mult. Un astfel de cântar e în stare să-și cumpere chiar și comuna cea mai sermană, căci nu costează mult, ci numai 395 cor., care sumă sigur se poate găsi în fiecare sat.

Dacă s'ar afla un astfel de cântar în fiecare sat, atunci s'ar învăța iute oamenii să cântărească vitele, precum și toate celelalte marfuri ale gospodăriei și să le vândă numai după greutate, ceea ce în ziua de astăzi e cel mai bine. Foloasele mari unui astfel de cântar s'ar simți în timpul cel mai scurt și ar aduce mult venit țaranului nostru. De aceea se chiamă cântarul acesta centimal, pentru că dacă pui pe talgerul cel mic al cântarului o chilă, chila asta trage o sută de chile de pe celalalt talger.

Ar fi într'adevăr de dorit, ca să se cumpere cât se poate de multe cântare de vite prin sate, la care lucru sânt chemate mai întâi comunele, dară și nu mai puțin societățile gospodărești, băncile raifaisiane, reuniunile agricole etc. La procurări de cântare li va sta consiliul cultural în totdeauna tuturor în ajutor, dând ajutoare (prin scăderea prețului și încuviințarea plățirii banilor conveniți în mai multe rate). Sfătuim deci pre toți să lucreze într'acolo ca în fiecare comună să se afle un astfel de cântar, care va aduce mari foloase țăranilor noștri, dacă se vor deprinde a vinde și a cumpăra totul după cumpănă, căci numai astfel va ști țaranul nostru ce are și ce preț să ceară pentru mărfurile sale.

Toate trebile lumești s'au schimbat, deci și cele ale țaranului și el trebuie să ție samă de schimbările petrecute, dacă vrea să înainteze, ceea ce dacă nu va face va rămânea îndărăpt și va sărăci cu desevârșire.

Ca să nu se întâmple însă aceasta iacătă am arătat, din multele mijloace unul, care dacă va fi ascultat, cu bună samă va fi în stare să mai ușureze în o privință un mare neajuns, care poate pare a nu fi de mare însemnătate, în adevăr însă

e de cea mai mare însemnătate, deoarece atinge una din coar-
dele cele mai des întrebuințate pe care se cântă și se deplâng
nevoile țaranului nostru bucovinean atât de încercat de toate
relele.

Aurelian Voronca.

Dela țară.

(Povestire.)

Ningea, și viscolul ridica omătul în valuri și îl spulbera
în văzduh, de nu se mai vedea nici cer nici pământ. Vi-
zitiul răgușise strigând; până în piept se îngropau bieții cai
în troiene grămădite de vijelie de-acurmezișul drumului. Cu
chiu, cu vai, am ajuns în satul Pătrășcani, calea jumătate
între Bârlad și Poienești. Nu mai era chip de mers înainte.
Cu tot dorul și nerăbdarea mea de a mă vedea acasă, tre-
buia să poposesc o noapte, mai ales că însera, și aveam
înaintea noastră dealul dela Florești, deal mare, și, chiar pe
vreme bună, greu de suit. Cunoșteam pe popa din sat, și
am tras în gazdă la el.

S'a minunat părintele Vasile, când m'a văzut. »Doamne
ferește, puteai să te prăpădești pe vifornița asta«. Focul du-
duia în sobă. Dela ușă îmi mirosea a azimă caldă.

»Îți trăiește soacra« zise mama preoteasă, așezând al
treilea tacâm pe masă. Numai acum simțeam eu cât frig în-
durasem. Foc îmi ieșea din sfârcurile urechilor, și mânilor
erau înghețate boacnă, că nu-mi puteam împreuna degetele.
Vântul șuera pe sub strășini, în răstimpuri veniau vârtejuri
repezi, cari zgâlțăiau ferestrele.

— Ia-auzi ce-i afară . . .

— Mânia lui Dumnezeu!

Și preuteasa la fiecare zguduitură de geamuri își făcea
cruce și ofta. Eram amețit de drum, de frig. Vorbele, ge-
sturile, aspectul (înfățișarea) lucrurilor din odaie, îmi făceau păreri
încurcate, care mă făceau să tresar, ca din buimăceala unui
somm greu.

— Bea iute.

Un abur tare, îmbătător îmi înecă respirația.

— Dă-l de dușcă, iute, cât îi fierbinte . . .

Era vin fiert cu scorțișoară și cu boabe de piper.

Ce a urmat după asta, nu știu.

M'am deșteptat într'un întuneric cu atât mai îngrozitor, cu cât nu-mi puteam da seama unde mă aflu. Imi bătea cineva în geam. Aiurit, îmi ridic capul de pe pernă, și, cu un glas alterat (schimbat) de spaimă, întreb tare:

— Cine-i ?

— Hai degrabă, părinte, că moare tata! . . .

Atunci mi aduse-i aminte că de mult auzeam prin semnstrigătul, vorbele acestea desperate (desnădăjduite), le auzeam mereu și parcă voiam să mă trezesc și nu puteam.

Indată, îndată . . .

Și, buimăcit, speriat, băjbăii o toană cu mâinele pe pereți până să gălesc ușa.

Popa Vasile se sculă, aprinse o lumânărică de ceară lipită de buza unui sfeșnic de alamă. Până să-și găsească molitfelnicul eu mă și îmbrăcasem.

— D'apoi mai ai până la ziuă . . . ce te-ai sculat ?

— Merg și eu.

Afară se potolise viscolul; era ger; dinaintea ușii un morman de zăpadă adunat de vârtej troenise scara.

— Tu ești, Safto ?

— Eu, părinte Vasile.

O momăe (gămuiață) ce de-abia se zărea în reflexul zăpezii, se apropie de noi.

— Ieri, după ce l-ai împărtășit, a dormit puțin . . . de aseară-i rău . . . într'una se svârcolește, spune că'l arde pe piept și cere apă.

Satul părea un cimitir. Nu se auzea un lătrat de câine.

Când am intrat în bordeiu, am rămas câte-va minute amețit, orbit de fum; un miros greu, bolnav, îmi înecă respirarea.

— Nu mă mai cunoști, loane? întrebă popa tare, aplecându-se pe fața bolnavului.

Să făcu tăcere. Ion sta neclintit, lungit pe spate, cu gura căscată, cu ochii pironiți în tavan, holbați ca pe spaima unui spectru (nălucă). O barbă sălbatică îi acoperea figura scofălcită, hidoasă; vițe de păr încâlcite, asudate, îi stau lipite de

tâmples, ochii uscați, sticloși, aveau o căutătură de nebun. În viața mea n'am văzut un cap mai îngrozitor.

— Lungă zăcere, Tudoro, zise încet popa clătînând din cap.

— Vinerea asta ce vine se împlinesc pai-spre-zece săptămâni . . . să vedeți ce și-a făcut pe trup, tot scărpinându-se . . . a putrezit pielea pe el . . .

Tudora dete țolul la o parte. Tot pieptul lui era o rană.

— Da ce are ? întrebăiu eu înfiorat.

— Poi dă, parcă noi știm ? Intăiu i-a eșit așa ca o plescaghiță, era cât un pitac, și de ce-o scărpină, de ce se lățea . . . Ce nu i-am făcut, păcatele mele, și degeaba . . . Așa a fost dela Dumnezeu . . .

Ion tresări, scoase un gemăt, ca și cum s'ar fi opintit să ridice o greutate mare, și își zgârci degetele dela mâni.

Popa rosti de trei ori »Doamne miluește«, și începu să citească ; Tudora și Safta, în picioare, lângă patul bolnavului, își făceau cruce și oftau.

— Dormi acolo Nică, dormi puiu mării, că nu s'a făcut ziua, șopti duios Tudora.

Unul din cei trei copii cari dormeau pe cuptor auzind zgomot, se deșteptase și ridicase capul să vadă ce e. Safta, pășind în vârful picioarelor, se apropie de el, îl culcă, și îl învâli binișor pe cap. Apoi se plecă la vatră și mai puse câteva găteje pe foc.

De odată se auzi un horcăit, un gemăt cavernos, oribil.

— Moare, țipă Tudora, frângându-și mâinile.

Cei trei copii se deșteptară și începură să plângă, spe-riati, neștiind ce s'a întâmplat.

Popa, zăpăcit, tremurând, cerea să pue lumânarea de ceară în mâna bolnavului. Acesta își încleștă degetele uscate în țolul cu care era învâlit, făcu o sforțare ca și cum ar fi vrut să se scoale, își dete ochii peste cap, și oftă. Trupul lui, înțepenit, scăpat de dureri, în răceala fioroasă a morții, părea acum mult mai lung

Se luminează de ziua. Tudora eși, desperată după noi.

— Ce să mă fac, părinte Vasile, cu ce să-l îngrop, că n'am o lescae în casă, învăță-mă ce e de făcut ? . . .

— Lasă, că poartă Dumnezeu de grijă.

Nenorocita rămase bocindu-se în prag.

Satul se deștepta. Fumuri groase se înălțau în aerul liniștit al dimineții. Casele, arborii, dealurile, cerul, toate erau albe, scăldate într'o lumină lăptoasă.

— Cum se prăpădi, podoabă de om! zise popa oftând.

Eu tăceam, mi se părea un vis îngrozitor tot ce văzusem. . .

Peste câteva minute adăose încet, ca și cum și-ar fi răspuns gândurilor lui bune și miloase: »Săracii țărani, multe mai trag, și nimeni nu-i știe, nimeni nu-i crede!«

Alexandru Vlăhuță.

Povestea Muncii.

După ce Adam și Eva au călcat porunca Domnului, au fost gonțiți din rai. În lume însă nu creșteau nici de unele. Dumnezeu împodobise de o cam dată numai raiul, iar dincolo de gardul raiului nu mai era nici verdeață și nici vietăți.

Pustiu și arșiță era în toată lumea.

Când să scoată Arhanghelul pe poartă pe cei doi osândiți, s'a îngrozit de ce a văzut afară. Înduioșat până la milă, el să întoarcă cu grabă înapoi și smulge dintr'un răzor un răsad de pom.

— Ține-l, Adame, să-l răsădești și să-l îngrijești, că la mare pierzare te duci.

În vremea aceasta însă, prin poarta crăpată a raiului, s'a strecurat pe nebăgate de samă un cârd întreg de dobitoace, să luase și ele în neștire după cei doi gonțiți.

Arhanghelul dă să le strige înapoi. Dar Dumnezeu de sus, dacă vede întârzierea dela poartă, a crezut că poate e vr-o împotrivire din partea urgisiților, s'a mâniat și când a bătut odată în lepedeul cerului, mai mai să-l năruie.

— Dă în ei fără milă, a strigat Dumnezeu, că-s păcătoși.

Arhanghelul în pripa lui i-a mai sfărceuit odată cu sabia cea de foc și a tras iute porțile.

Adam și cu Eva au plecat în lume cu cârdul acela de dobitoace ce rămaseră afară și au mers ei așa mult, triști și părăsiți, de au nemerit unde i-au dus picioarele. Și acolo unde au poposit, și-au făcut bordei, și în fața bordeiului au răsădit rădăcina dată de Arhanghel. . . Minunea-i tot dela Dumnezeu! A doua zi din rădăcina aceea crescun pom rotat, încercat tot cu bunătăți.

Roadele acelea aveau toate gusturile, că le ținea de foame și sete.

Mâncau și oamenii și dobitoacele lor. Dacă au văzut ei asta, le-a mai venit inima la loc.

Ar fi trecut poate ani la mijloc, cât or fi trăit ei așa trândavi și cu mâna întinsă după roade.

Dela o vreme pomul acela binecuvântat a prins a slăbi din rod. Tânjea și se oflea, văzând cu ochii.

I să usca din crengi și uscăciunea să scobora la trunchi, până ce într'o bună zi s'a uscat cu totul.

Vezi că Adam și Eva nu-l mai îngrijise, cum le dăduse sfat arhanghelul. Ei, ști vorba... aveau mură în gură și nu se gândeau că toate se mântue dela un timp. dacă nu mai dă omul și din mâni. Și așa au rămas de să moară de foame... Rabdă ei de mâncare o zi, două. A treia zi însă: aman! Ce-i de făcut? Ca să-și mai ție sufletul, au început bieții oameni să mulgă pe unele din dobitoacele lor, altora să le taie puii.

Saț mare însă n'aveau așa numai cu de dulce. Iși aduceau aminte plângând de rădăcina lor cu mană... S'au apucat atunci să o sape, și au găsit-o mâncată de vermi, iar pământul era săcătuit. Acum le părea rău, că n'au premenit locul, dar era târziu.

Ei... dar cu părerea de rău nu trece foamea. Să apucă ei acum să învieze rădăcina.

Caută pământul cel mai gras, săpă și frământă împrejur, aduc apă și așează răsădul. Dar colț nu mai răsărea... și ei plângeau și se văitau fără să-i audă nimeni.

Mutară pe urmă în alt loc cuibul, — altă muncă și alt timp prăpădit... Dar nu odrăslea ca din piatră. Bocet și strădanie de geaba. Munceau oamenii acum toată ziua și de atâta trudă și arșiță le curgeau bobii de sudoare de pe frunte, de înrourau pământul uscat.

Dela o vreme ce să le vadă ochii? altă minune. Tot mila lui Dumnezeu pe semne: stropii din sudoare să prefăceau în grăunțe și grăunțele încolțeau și au crescut în urmă dir sudoarea lor fire verzi, cari au legat un rod nou. Tot câmpul acela muncit s'au acoperit cu grâu, cu secară și tot felul de fân..

De atunci Adam și Eva au prins gust de muncă, că se hrăneau acum din sudoarea feții lor. Ehe!.. dacă ascultau ei pe Arhanghel, nu și-ar fi perdut răsădul cu mană și urmașii lor ar fi trăit mai ușor.

DE TOATE.

Sarea de bucate. Sarea topită în apă e bună să clătim gura, când limba e încărcată. Dacă ținem puțină sare pe limbă timp de câteva minute și apoi bem puțină apă rece, îndepărtăm durerea de cap. Cei cari sufăr de miros urât în gură, să-și clătească gura cu apă sărată. Sarea curăță dinții. Trăgând pe nas puțină sare, vindecăm guturaiul. Oblojele muiate în apă sărată, căldicică și puse pe ochi, înviorează ochii oboșiți. Dacă după scoaterea unei măsele, ne curge sânge din nas, e bine să ne spălăm gura cu apă sărată și rece.

Ciudățeniile trăsnetului. Un soldat din Graz era de strajă înaintea închisorii, când se porni o furtună groaznică; trăsnetul căzù pe baioneta soldatului, trecu prin trup și-i amorți picioarele. Nenorocitul ne mai putându-se mișca, începu să strige după ajutor, dar bubuitul tunetelor și

zgomotul ploii îi înecau glasul; atunci zăbind la 4 pași clopotul de alarmă, se târâi pe brânci până la el, cu gândul ca să-l tragă, dar toate silințele i-au fost zădarnice, căci nu se putea rădica în picioare. Bietul om făcî atunci ceea ce ar fi trebuit să facă la început: trase un foc de pușcă și toți alergară spăriați, crezând că a fugit vr'un arestant.

Foc. Într'o școală de copii în Cleveland, din America, a izbucnit mai zilele trecute un foc groaznic așa de năvalnic, încât n'a fost cu putință să scape nime. O groază ne mai pomenită i-a cuprins pe sermanii copilăși, cari în spaima lor nebună au dat năvală spre poarta școlii, căzând unii peste alții și stălcindu-și trupurile. Dar poarta era incuintă. Într'un timp scurt a ars toată școala până la temelie dimpreună cu cei două sute de copii. De nedescris era jalea și bocetul părinților, cari plângând în gura mare căutau pe sub dărâmăturile școlii remășițele scumpe ale iubitelor lor odrasle!!

O carte folositoare a făcut părintele paroh dl Eusebie Procopovici din Bobești pentru visternicii dela băncile raiffaisiane. Cu ajutorul acestei cărțițele poate purta ori și care cărturar cu ușurință socotelele bancelor. De aceea direcțiile bancelor sătești să și-o cumpere numai decât dela „Societatea tipografică bucovineană“ cu prețul de 50 bani.

Ce face beția? Doi flăcăi din Bilca au băut în cărșmă toată noaptea holereă, iar spre demineată unul din ei mort bat, zice cătră celalalt, că el ar fi în stare să mai beie 2 oă. S'au apucat în rămășag și le-a băut, dar îndată i-a și crăpat rânza și s'a lățit pe pământ pentru totdeauna, căci stomacul lui era ticsit de otravă. Și tot nu se încumintesc oameni noștri odată!

P. T.

Cumințenia Șvabului. Unui Șvab i-a picat găleata în fântână și n'o putea scoate afară, neavând nici cârlig, nici funie. S'a sfătuit de aceea cu alții cuminți ca dânsul, ca el să se prindă cu mânilor de butucul dela roată, iar de picioarele lui să se acate alt Șvab, de acesta să se prindă altul și tot așa mai departe până ce vor ajunge la apă. Pe unul din ei l-a putut ținea, pe al doile încă, dar la al treilea a început Șvabul să strige: »Stăi Friș, să-mi stupesc în palme!« Când a desprins mânilor de pe butuc să stupiască în palme, a făcut numai „huștiuc“ în fundul fântanei dimpreună cu ceilalți Șvabi cuminți.

Poșta redacției.

D-lui prof. Ion Pășlea, Câmpulung. Am hotărît să Vă trimetem foaia pentru »Societatea meseriașilor români din Câmpulung« cu prețul redus pe jumătate, însă numai după ce vom fi primit banii anticipativ, căci ne luptăm cu lipsa de parole. Expedarea se va face începând cu Nr. 10.

Salutări cordiale!

D-lui Romulus Budai Deleanu, Caransebeș. Sântem învoiți cu publicarea anunțului D-Voastre în schimbul abonamentului de 3 coroane. Vom publica anunțul nu în fiecare număr, ci de regulă tot în al treilea număr, iar câte odată mai rar. De Vă place bine, dacă nu . . . Vă rugăm să ne răspundeți.

Unui gospodar din Straja și tuturor acolora, cari cred că »Deșteptarea« este o foaie de batjocuri, unde se pot terfeli dușmanii unii pe alții, le răspundem să ne lase în pace cu murdăriile lor!! Foaia noastră are menirea să aducă ciuste și sfaturi folositoare în rândurile poporului, dar nu să publice vești că cutare fată a păcătit, cutare om e bețiv sau la o nuntă n'au fost poftiți toți oaspeții în casă. Na-i frumos să știe lumea ce blăstămății se întâmplă prin satele D-Voastre! Preotul, învățătorul și primarul sânt cei dintâi chemați să poarte grija de moravurile sătenilor, de aceea părăți-i lor pe cei păcătoși. Trebuie să vă deprindeți odată cu gândul că gazetele-s pentru luminarea poporului și nu pentru batjocuri!

Cumpăr cărți vechi,

de cele tipărite încă cu litere vechi (cirile), ori manuscrise (documente scrise cu mâna și hârtii rămase din bătrâni), apoi foi vechi, ca „Albina Carpaților“, „Foaia pentru minte, inimă și literatură“ și altfel de foi vechi le cumpăr, plătindu-le după bună învoială.

Bine îmi scrie că are vre-o atare carte, să-mi scrie: orașul și anul în care s'au tipărit lucruri ce s'însemnate pe fața dintâi a cărților. Dacă anul e scris cu litere vechi, să se facă semnele numerilor așa cum sânt acolo.

Cei-ce au și se află vrednice, li se plătesc cu bani ori capătă în schimb ori-ce fel de cărți bisericești de ceste noauă. pe ales și pe plac, ori recvizite bisericești de lipsă în altor, ori cărți literare de Iorga, Sadoveanu, Goga ori le plătesc abonamentul la »Deșteptarea«, »Poporul Român« (Budapesta). »Buciumul«, »Luceafărul«.

Tot așa cumpăr și cărți vechi latinești și nemțești.

Romulus Budaiu Deleanu
în Karánsebeș (Ungaria.)

Toți acei Domni abonați, cari au juruit printr'o carte postală că vor plăti abonamentul la „Deșteptarea“, și nu l-au plătit, precum și aceia, cari au plătit numai o parte din bani, sânt rugați să trimiată cât mai repede banii, căci de altfel nu li se va trimete gazeta și ne vor sili tot odată să le facem neplăceri cu judecătoria. Adresa : Administrația gazetei „Deșteptarea“, Cernăuți, piața principală No 3.